

STRANA ŠTĚSTÍ

aneb první parlamentní defenestrace

Vlastimil Vondruška
STRANA ŠTĚSTÍ
aneb první parlamentní defenestrace

Odpovědný redaktor Pavel Vlasatík
Technická redaktorka Miroslava Zedníčková

DTP a grafická úprava Studio MOBA
Obálka Studio MOBA
Tisk FINIDR, s. r. o., Český Těšín

Vydalo nakladatelství MOBA
Kotlářská 53, 602 00 Brno

© Vlastimil Vondruška, 2005
© Kresba na obálce Zdeněk Mareš, 2005
© Moravská Bastei MOBA, s. r. o., Brno 2005

Vydání první

ISBN 80-243-2230-7

Cena včetně DPH 199 Kč

VLASTIMIL VONDRUŠKA

STRANA ŠTĚSTÍ

aneb první parlamentní defenestrace

MOBA

ÚVOD, KTERÝ LZE VYNECHAT, PROTOŽE S DĚJEM NESOUVISÍ

Bylo by dobré začít tím, kde se vzalo myšlenkové hnutí, které tak blabodárně rozvířilo stojaté vody českého politického života. Odpovědět na tuto otázku se pokoušela spousta autorů, ale neshodli se. Hledat v historii počátek čebokoli je věc neobyčejně složitá, navíc to čtenáře málokdy zajímá. Lidé raději čtou vlastní příběh. Samotné příčiny, pokud nemají pikantní povahu, přeskakují. Proto je někdy vynechávají i autoři románů, pokud ovšem nepotřebují splnit nakladatelskou smlouvou stanovený počet stránek a nedopatřením jim dojdou myšlenky.

To, co platí v beletrii, neplatí ovšem pro vědecké publikace. Historici se umějí dívat na svět díky svému vzdělání zcela jinak. Nelze sice tvrdit, že by oplývali větším množstvím myšlenek než spisovatelé beletrie, ale jsou důslednější. Dokáží si s jedinou myšlenkou pobrávat třeba celý život a neradi ji opouštějí. Pro ně je hledání příčin, vedoucích k důležitým historickým zvratům, živnou půdou, bez níž by nemohli existovat. Udivují (většinou sami sebe) tím, kolik stránek popíše událostmi, o nichž prostý člověk nikdy neslyšel. Dokáží obromit otázkami, které pokládají se zneklidňující naléhavostí, aniž by na ně uměli odpovědět. Jejich modlou jsou úvahy na téma, co zapříčinilo klíčové momenty dějin.

A jsme zpět u našeho problému, čím vlastně vyprávění začít. Jisté noviny o Straně štěstí napsaly, že tak bizarní politické uskupení je možné jedině díky povaze českého národa, který po staletí trpěl a neumí si vážit vlastní svobody. Nikdo z čtenářů nepochybuje, horlil autor článku, že si český národ nese břímě staletého porobení Habsburky. Zhruba v těchto místech přestala čtenářskou veřejnost polemika zajímat.

Jakmile nakladatelé novin zjistili, že podobnými články nové čtenáře nezískají, opustili téma příčin vzniku

Strany štěstí a vrátili se ke každodennímu bulváru. Zato v žilách příslušníků obce historické začala vzrušeně pulzovat krev a ruce se samy svíraly, jako by se chtěly chopit pera a dát se do psaní. Byla uspořádána konference, která řešila aktuální otázku, zda si český národ skutečně nese břímě porobení Habsburky. Na tom, že za všechno může Bílá hora, se shodli všichni. Jenže odpověď na to, proč Habsburkové zvítězili, to byla veliká vědecká výzva.

Jakýsi nepřilíh zkušný historik naivně napsal, že k habsburské nadvládě došlo proto, že česká vojska prohrála bitvu na Bílé hoře. Vzápětí proti jeho útlé monografii (měla pouhých 300 stran) vystoupil jeho starší a váženější kolega, který v brilantní analýze (450 stran) dokázal, že za vše mohla nedůsledná politika české šlechty v 16. století.

Z jím objednaných pochvalných recenzí vybočovala pouze ironická stať jeho blavního vědeckého odpůrce, s nímž přednášel na jedné katedře. Ten mu nemohl zapomenout, že byl ve mzdovém hodnocení přeskočen a dostával plat o rovných 568 korun nižší, což uráželo jeho přesvědčení, že je odborně lepší. Ve své recenzi napsal, že povaha české šlechty se utvářela již ve středověku a nelze tedy příčiny Bílé hory zjednodušit na otázku 16. století, o což se pokouší jeho vážený kolega, aby zastřel svou neznalost starších českých dějin.

Díky dávnému příteli z mládí, s nímž hlavní vědecký odpůrce sedával na střední škole v jedné lavici a dával mu opisovat kompozice, neboť jeho přítel byl mdlejšího ducha, a v současné době pracoval na ministerstvu, získal velkorysý grant, který mu umožnil několik let pracovat na knize Česká šlechta, Bílá hora a kořeny národní poroby (600 stran). Kniha vzbudila veliký ohlas a prodalo se jí téměř 30 výtisků.

Záhy po jejím vydání se začaly ozývat blasy řady dalších historiků, kteří rovněž žádali po ministerstvu velkorysý finanční příspěvek na svou vědeckou práci. Odbor-

ným světem se šířil blas, že je třeba na knihu Česká šlechta, Bílá hora a kořeny národní poroby navázat tam, kde její autor skončil. Věc byla totiž složitější, než aby k jejímu objasnění stačilo pouhých 600 stran. Odpovědné ministerstvo vše posoudilo a obratem schválilo další granty (6,5 mil. korun). Odborníci na českou historii během několika let s příkladnou pílí dokázali, že za politicky nevyjasněné koncepce české šlechty mohla především přemyslovská knížata, neboť za jejich panování se zrodila šlechta z mužů, kteří původně sloužili v knížecí družině.

Výzkum příčin porážky na Bílé hoře podpořily i další instituce a celé období usilovné vědecké práce bylo završeno mezinárodní konferencí brazenou z církevních prostředků. Konference měla prokázat, že jedinou výjimkou mezi nestátotvornými a neschopnými Přemyslovci byl kníže svatý Václav. Tato oportunistická myšlenka však nevešla v širší známost, neboť z konference nebyl ke zděšení účastníků vydán sborník přednesených referátů.

S ním to bylo tak. Sponzorem sborníku měl být přední domácí výrobce automobilů. Když ale zjistil, že se v referátech pomlouvá kníže Boleslav, svou finanční podporu na poslední chvíli odřekl. Pořadatelé konference se sešli operativně již za šest měsíců po obdržení zamítavého stanoviska sponzora, aby našli řešení. Ale protože většina z nich už v té době pracovala na jiných projektech, dospěla redakční rada nevydaného sborníku pouze k názoru, že se otázka publikace musí ještě jednou projednat. Další poradu již nikdo nesvolal.

Spor o příčiny porážky na Bílé hoře zatím narostl do obrovských rozměrů. Díky nim si i někteří pracovníci odpovědného ministerstva pamatovali, že nějaká taková bitva byla, a většina dokonce dokázala správně určit, ve kterém století se odebrala. Jeden snaživý referent se na veřejnosti blýskl v televizní diskuzi poznámkou, že bitva na Bílé hoře se udála někdy na podzim. Záby byl povýšen.

Vědeckou diskuzi kolem Bílé hory sledovali zpočátku archeologové s ironickou povýšeností. Zdůrazňovali, že je jim líto peněz, vynaložených na práci s tak marginálními prameny, jako jsou písemné dokumenty. Každý přece ví, že všechny písemnosti lžou. Jediné, na co se dá při studiu lidstva spolehnout, jsou hmotné pozůstatky, na něž se dá sáhnout. Pokud tedy může nějaká věda pravdivě zodpovědět jakýkoli dějepisný problém, je to archeologie.

Zatím se na příslušném ministerstvu dostaly finanční prostředky na výzkum příčin porážky na Bílé hoře do každoročních plánů a bylo třeba peníze čerpat. Tehdy napadlo jistého archeologa, který zpronevěřil peníze určené na platy kopáčů, že si o grant také zažádá. Jeho projekt byl brilantním dokumentem odborníka, který svou duševní činnost opíral o práci krumpáčem. Peníze dostal a mzdy svým zaměstnancům vyplatil. Stal se okamžitě středem zájmu, neboť i jiní archeologové toužili zpronevěřit mzdy svých kopáčů. Kolektiv archeologických odborníků obratem publikoval esej, že vše, co se v českých dějinách stalo, nelze interpretovat bez znalosti doby velkomoravské, braděštní, stěhování národů, římské a keltské, stejně jako kultury doby železné, bronzové a kamenné.

V celém tom myšlenkovém kvasu zanikl výkřik jistého geologa, který upozornil na fakt, že bitva na Bílé hoře by nemohla být, pokud by se v době druhoborního vrátnění nevytvořil u Prahy pahorek, později nazvaný Bílá hora. Nezískal ani peníze od ministerstva na výzkum, ani vědecké uznání, zatrpkl a později si založil úspěšnou těžařskou společnost.

Je tedy jasné, jak těžko se historikovi píše, pokud má začít vyprávět o vzniku Strany štěstí od jejího skutečného počátku. A protože je za vším třeba hledat člověka, slušelo by se možná začít v porodnicích, kde její zakladatelé uzřeli světlo světa. Spisovatel beletrie to však má jednodušší. Začne prostě tam, kde chce.

I.

SUMMIT V MOTORESTU U NÁDRAŽÍ

1.

Vlak s rytmickým rachocením kol neúprosně ukrajoval kilometry trasy, vytyčené mu kolejemi. Kdyby nebyla za oknem tma, mohli by cestující vidět půvabné údolí Sázavy. Byla jich jen hrstka a většina spala s hlavami zabalenými do kabátů, visících zplihle na háčcích. Pouze Blahoň Semerád seděl ve svém kupé a zamyšleně se rozhlížel. Vracel se domů, ale vůbec z toho neměl radost.

Když z Přímostí před několika lety odjížděl do Prahy, myslel si, že mu bude svět ležet u nohou. V kapse ho hřál čerstvý diplom absolventa Karlovy univerzity a dopis děkana, v němž mu vedení školy oznamovalo, že byl přijat na fakultu jako asistent. Na své první přednášky se pečlivě připravoval celé prázdniny. Když předstoupil před posluchače, začal ohnivě hovořit o smyslu dějin. Byl skvělý vypravěč a posluchači navštěvovali jeho přednášky rádi.

Blahoň Semerád ovšem s hrůzou zjistil, že kdykoli začne přednášet, dostaví se záhy nutkavé erotické vzrušení. Čím zaujatěji hovořil, tím silněji ho svírala touha milovat se. Tohle samozřejmě neušlo některým studentkám a neobyčejně je to začalo zajímat. Tak se nakonec stalo, co přijít muselo. Koncem semestru se péče posluchaček o pana asistenta po přednáškách stala neoddelitelnou součástí výuky.

Blahoň Semerád postupem doby zjistil, že ho ženy příliš nezajímají a vzrušit se dokáže jen on sám, když hovoří. Proto se jeho erotický život odbýval zásadně v pracovním bezprostředně po skončení semináře. Studentky to respektovaly a poctivě se u něho střídaly. Až do té doby, než ho v pracovním bez ohlášení navštívil děkan. Pedagogický

úvazek zrušil Blahoně Semerád hned druhý den po dohodě s vedením univerzity.

Otec jedné z posluchaček byl zámožný podnikatel a patřil kromě jiného k významným sponzorům jisté prestižní soukromé střední školy. Když se po fakultě rozneslo, že oblíbený asistent na škole končí, dívka ho odvedla domů, představila otci a poprosila, aby mu pomohl. Blahoně Semerád pak přednesl ohnivou přednášku na téma, jak je důležité, aby se mládeži dostalo kvalitního vzdělání. Dívčin otec ho příliš neposlouchal, protože měl svých starostí dost, ale občas přikývl a nepřítomně se usmál, protože měl dceru rád a chtěl jí vyhovět. Když konečně propuštěný asistent skončil, zámožný podnikatel slíbil, že zařídí, aby do soukromé školy nastoupil. Pak se na nejvyšší míru vzrušený Blahoně Semerád ještě pomíloval se svou bývalou posluchačkou v jejím pokoji, kam si ho bezprostředně po rozhovoru u otce odvedla.

Soukromá střední škola, kam následující týden nastoupil, Blahoně Semeráda nadchla. Dostal třikrát vyšší plat, než měl na univerzitě, a moderní pracovnu vybavenou počítači. Nerozuměl jim sice, ale všichni ho ujišťovali, že si s nimi jeho žáci hravě poradí. Zpočátku se držel zkrátka, mluvil krátce, úsečně, a pokud to šlo, odkazoval žáky na texty v učebnicích. Asi po měsíci se ho jedna překrásně modelovaná žákyně s modrýma očima a světlými vlasy optala, co si myslí o moderní literatuře. Vzápětí své žáky rozbořem nadchl a následně během přestávky překrásně modelovaná žákyně s modrýma očima a světlými vlasy bleskově nadchla jeho. Stihli to dříve, než zazvonil začátek další hodiny.

Od té doby hovořil Blahoně Semerád ke svým žákům se stejným zaujetím jako dříve na univerzitě. A protože škola byla soukromá, měli učitelé mnohem větší svobodu. Hvězda Blahoně Semeráda stoupala, stal se nejlépe hodnoceným pedagogem, na konci roku dostal od vedení prémie a jeho fotografie se ocitla na školní nástěnce. Jenže nic netrvá věč-

ně. Asi měsíc po prázdninách se na chodbě servalý dvě studentky přede dveřmi jeho pracovny o to, která z nich k němu půjde po právě skončené hodině.

Hrozící skandál zažehnala ředitelka školy tím, že si nešťastného Blahoň Semeráda pozvala k sobě, aby s ním jeho prohrěšek diskrétně projednala. Správní rada školy se usnesla, že chlípný pedagog musí ihned odejít pryč. Ve vsí tichosti ovšem. Co by tomu řekli rodiče?

Blahoň Semerád stál zkroušeně před jejím pracovním stolem a smutně krčil rameny. Ředitelka školy na něj neustále útočila, co jí k tomu může povědět. Nakonec tedy pověděl. Rozohnil se tak, že ředitelku školy pomiloval přímo na stole a úplně přitom zničil výpověď, která tam byla připravená. Vedení školy poté uznalo, že je obětí osudu, výpověď změnilo na odchod dohodou a vyplatilo mu štědré odstupné.

Nyní se Blahoň Semerád vracel s penězi v kapse domů do Přímostí. Jediné, co mu dělalo starost, byl fakt, že má nastoupit jako učitel na základní školu. Pevně si umiňoval, že bude jen předčítat texty z učebnice. A že si najde nějakou starší ženu, která bude ochotná ho poslouchat. Jinak se totiž nedokázal dostatečně vzrušit.

Zavržala dvířka kupé a v nich se objevila zrzavá průvodčí. Byla mladá, štíhlá, o stěnu kupé se opírala s nenucenou ležérností, nudila se a její tvář s pihami nesla výraz nepoznamenaný jedinou myšlenkou. Otráveně cosi řekla, ale nebylo jí rozumět. Blahoň Semerád však pochopil. Vytáhl jízdenku a podal ji dívce. Ani se na ni nepodívala. Vzala ji z povinnosti do ruky a hned ji zase vrátila. Pak řekla ještě něco, co však mohlo být cokoli. Na to už byla intuice Blahoň Semeráda krátká. Byl si ale jistý, že s jeho jízdenkou je všechno v pořádku. Už otevíral ústa, aby to průvodčí řekl, když se dívka posadila proti němu a sama zavřela dveře na chodbičku.

„Kam jedete?“ opakovala o trochu srozumitelněji, opře-

la se a protáhla. Měla co nabízet a věděla to. Ležérně převalovala v ústech žvýkačku a přimhouřenýma očima si vysokého sympatického mladíka prohlížela. Podívala se na hodinky a zjistila, že do nejbližší stanice má ještě dost času. Tolik, že by se dala stihnout spousta věcí. Ten vysoký mladík nevypadal vůbec špatně.

Blahoň Semerád poslušně vyhrkl: „Do Přímostí.“

„To je na jízdence,“ opáčila a do hlasu se jí vloudil stín pobavení. Nesmělí cestující ji vždycky přitahovali. S nimi to bylo nejhezčí. „Vy tam bydlíte?“

Blahoň Semerád přikývl. Na chvíli se zamyslel a pak se rozhovořil. O rodném městě, o studiích, o práci v Praze. Už to nemohl vydržet. Vstal a přecházel uličkou úzkého kupé. Opájel se vlastní výřečností a cítil odpovídající reakci. Zrzavá průvodčí nejdřív poslouchala s úsměvem, pak si dokonce rozepnula halenku až na samou hranici slušnosti. Jenže vysoký mladík přednášel dál, proto si rozepnula ještě dva knoflíčky. Ale ani to nezabralo. Pořád žvanil a žvanil.

Otráveně si halenku zapnula a dívala se z okna, aby nepromeškala následující stanici. Pak si všimla, jak ten ukecačný moula přecházel kolem ní, že na kalhotách se mu rýsuje zajímavý tvar, který tam ještě před chvílí nebyl. Rychle si zase halenku rozepnula. Ale moula pořád žvanil. Teprve když vstala, protože vlak začal brzdit, vrhl se na ni a zkušeně ji začal svlékat.

„Za chvíli zastavujeme,“ odstrčila ho zklamaně. Měla jízdní řád v malíčku a věděla, že už se to nedá v žádném případě stihnout. „Jsme v Přímostí. Tam vystupujete, jestli se nepletu?“

Omámený Blahoň Semerád sebral zavazadla a vzrušený na nejvyšší míru opatrně sestupoval ze schůdků vagonu dolů na nástupiště. Moc mu to nešlo. Šouravě se vypoťácel před nádraží. Odtud to byly do městečka po silnici dva kilometry. Byla noc a začalo sněžit. Rozpačitě přešlápl. Potřeboval se něčeho napít, aby se uklidnil. Hned za nádra-

žím bývala za jeho mládí hospoda. Popošel kousek a s uspokojením zjistil, že tam stojí pořad. Nade dveřmi mizerně svítící žárovka osvětlovala nápis „Motorest U Tří koní“. Došel ke dveřím, stiskl kliku a vstoupil.

2.

Klement Plichta byl seriózně vypadající padesátník středně vysoké postavy, trochu tělnatý, ale zase ne tolik, aby se mohlo říci, že je tlustý. Dobromyslnost kulatého obličejce podtrhovaly brýle se zlatou obroučkou a za nimi modré, trochu posmutnělé oči. V ruce si nesl malý kožený kufřík. Právě ho pustili z vězení a vracel se do rodného Přímostí.

Vystoupil z vlaku na peron a loudavě vyšel před nádraží. Protože zrovna začalo sněžit, rozhodl se, že se nebude trmáčet po silnici, ale zajde si do hospody na večeri. Třeba ho tam nechají přespat. Měl starosti a chtěl si v klidu promyslet, co dál. Měnit práci na stará kolena, to nebyl jeho styl. Jenže už to tak vypadalo, že mu nic jiného nezbyde. Sázkové on-line terminály zcela zlikvidovaly jeho obchod s falešnými losy.

A jaká to kdysi bývala živnost! Už tři generace Plichtů se jí věnovaly. Dědeček byl dokonce tak slavný, že o něm psal v jedné povídce z kapsy Karel Čapek. Otec už tak úspěšný nebyl. Když ho záhy po znárodnění chytili, dali mu na vybranou. Buď vězení, nebo půjde pracovat do komunálu. Otec zvolil to druhé. Ale brzy mu přišli na manko. Zachránil se tím, že svého prvorozeného syna pojmenoval na počest hlavy státu Klement. Plichta si zlostně odplivl na chodník.

Jeho otec byl blbec. Nakonec ho stejně zavřeli, protože se zjistilo, že hlava státu se dopustila spousty politických omylů a manko v komunálu narostlo do neobvyklých rozměrů. Otec Plichta si pak v klidu a pohodě odseděl několik let na Borech, pustili ho a na stará kolena rehabilitovali, neboť se mu podařilo přesvědčit porevoluční soud, že roz-

prodejem skladu bojoval proti komunismu. Ale mladému Plichtovi jméno Klement zůstalo na celý život.

Zastavil se pod košatou lípou a chvíli zamyšleně sledoval potměnou oblohu. K zemi se tiše snášely vlhké sněhové vločky. Začínalo mrznout a bylo jasné, že ráno to bude na silnicích vypadat příšerně. Všude námraza, určitě bude spousta havárií. Klementa Plichtu napadlo, že by se mohl pustit do falešných pojistek. To zase nebylo tak daleko od losů, kterými se dosud živil. Tenhle nápad mu zvedl náladu.

„Když to člověku myslí, vždycky se něco najde,“ řekl si spokojeně. Pak se rázně vydal k motorestu U Tří koní. Došel ke dveřím, stiskl kliku a vstoupil.

3.

Malé černé audi sjíždělo serpentínami a pomalu se blížilo k Přímostí. Za volantem seděla Lucie Svatá, otráveně kouřila a měla vztek. Za všechno mohly ty pitomé televizní seriály. Ve všech byli golfovní trenéři nejlepšími milenci. Proto si také jednoho opatřila. Její manžel, majitel a ředitel soukromé nemocnice v Přímostí, byl o třicet let starší a byl spokojený, pokud se milovat nemusel vůbec. Svou manželku měl ale rád a snažil se jí vlastní nemohoucnost vynahradit tím, že podporoval její kulturní a sportovní zájmy.

Lucie Svatá byla atraktivní blondýna s ideálními proporcemi. Původně se jimi hodlala živit, protože učení ji na rozdíl od erotiky nikdy nebavilo, jenže pak potkala svého budoucího manžela. Koupil jí všechno, co chtěla, a tak mohla své proporce používat jen k zábavě. Jenže jak roky ubíhaly, potřebovala té zábavy pořád víc a víc, a kdyby se sexu nevěnovala jen jako koníčku a brala za něj peníze, vydělávala by určitě víc než její manžel.

Měla na trenéra golfu pořádný vztek. A to kvůli němu jela až do sousedního města, protože Přímostí bylo nemožná díra, která neměla ani vlastní golfové hřiště. Byla

pevně rozhodnutá, že tahle první hodina bude také poslední. Dvě hodiny ji tahal po hřišti od jedné pitomé jamky ke druhé, nutil ji mlátit nějakým klackem do nemožně malého míčku a ještě chtěl, aby se někam trefila. Nakonec ji odmítl doprovodit do sprch, aby jí pomohl umýt záda, že prý na něho čeká další žák.

Přemýšlela, co poví kamarádkám. Jednou týdně se scházela v luxusním baru s manželkou místního notáře a s majitelkou kadeřnického salonu. Byla hrdá, že z nich tři měla vždy nejvíce milenců. Když jim minulý týden s tajemným úsměvem prozradila, že začne hrát golf, všimla si závistivých výrazů jejich tváří. Teď bude muset s potupnou pravdou ven. Lucie Svatá nikdy nelhala v tak vážných věcech, jako byla erotika, s jedinou výjimkou, a to svého manžela. Kamarádkám přiznává, že nic nebylo. Toho pitomce trenéra zajímaly jamky jenom na hřišti. A přitom by mu udělala pomýšlení.

Stmívalo se, prudce se ochladilo a začalo sněžit. Dostala chuť na dobrou silnou kávu. Právě projížděla kolem nádraží. Dupla na brzdu a zastavila černé audi před motorestem U Tří koní. Vylezla ven, zamkla, došla ke dveřím motorestu, stiskla kliku a vstoupila.

4.

„Měl bych pro tebe báječný kšeft,“ uvítal Dryák starší nadšeně svého syna Petra. „Pilulky na hubnutí. Už jsem to rozjel, všechno máš zařízené. Sklad se zbožím, dvě auta na rozvoz, pár schopných zaměstnanců. Inzeráty vycházejí v novinách skoro dva měsíce a objednávky se jen hrnou. Budeš dělat ředitele a půlka zisku je tvoje. Co ty na to?“

„Víš, že takovéhle věci mě nebaví,“ zavrtěl Petr Dryák hlavou a natáhl se pro noviny. Ještě neměl čas podívat se na dnešní politické komentáře.

„Milý chlapče,“ řekl laskavě otec. „Neser mě! Nebudu tě přece žít až do smrti. Já v tvém věku prodával bony před

Tuzexem a vydělával tisíce. A to byly za socáče nějaký peníze! Jenže vy mladý si ničeho nevážíte. Víš vůbec, co to byl Tuzex? To tě nenapadlo, když jste cinkali klíčkem, že o tohle všechno přijdete? Prodávát bony byla škola života. Všichni slušní podnikatelé tak začínali. Jenže dneska roupama nevíte, co byste. Podívej se na sebe! Pořád čumíš do knížek. A na co ti to je?“

„Píšu sloupky do novin. A dostávám za ně peníze,“ ohradil se Petr Dryák neochotně.

„Jo, slyšel jsem. Čtyřiačtyřicet korun čistého za článek. Hlas Vysočiny vychází týdně, takže si vyděláš asi tak dvě stovky za měsíc. Podívej se, Petře, mně nejde o peníze, to ty víš. Máme jich dost. Jde mi o tebe. To se necítíš hloupě, že tě ještě v tvém věku vydržuju?“

„Proč bych měl?“ protáhl se Petr Dryák provokativně. Bylo mu třicet let, měl střední postavu a na pohled na něm nebylo nic zajímavého. Věděl o tom, ale nijak ho ta věc netrápila. Byl trpělivý, protože všechno bylo ještě před ním. Kam by pospíchal? Zastával názor, že muž je jako víno. Čím starší, tím ušlechtilejší a lepší. On sám byl zatím jako burčák. Potřeboval čas a klid, aby dozrál.

„Tak dobře,“ zabručel Dryák starší. „Jestli se necítíš hloupě, že tě živím, tvoje věc. Ale já mám za tebe odpovědnost! Dokud nepřijdeš s jasnou odpovědí, co chceš dělat, nedostaneš ani korunu.“

Petr Dryák se zarazil. Tohle pro něho bylo něco nového. Otec ho sice neustále poučoval, ale nikdy nic neudělal. Že by mu na tom kšeftu s pilulkami na hubnutí opravdu tak záleželo? Jenže kdyby to byla pravda, tak tu firmu nenechá řídit jeho. Dryák starší měl spoustu firem a všechny byly úspěšné. I bez Petra. Nerad si musel přiznat, že otci nejde o nový obchod, ale zřejmě opravdu o něho, o syna Petra Dryáka. Dokonce ho napadlo, že by se mohl před otcem stydět, ale pak tu nesmyslnou myšlenku zavrhl.

Trochu chladně se rozloučil, protože měl večer do-

hodnutou schůzku. Člen místního zastupitelstva mu slíbil informace o politických machinacích na radnici pro nový článek. Seběhl do garáže, aby vyvezl ven své auto. Dryák starší šel pomalu za ním, a když otevřel dveře garáže, ironicky se optal: „Kde vezmeš na benzín? Nechal jsem zablokovat tvou kartu.“

Petr Dryák otočil klíčkem v zapalování. Ručička na ukazateli benzínu v nádrži zůstala beznadějně v červeném poli. Měl vztek. Kdyby natankoval, když se vracel domů, mohl by teď pohodlně odjet. S hraným klidem vytáhl klíček ze zapalování a vystoupil z auta.

„Půjdu pěšky,“ odpověděl hrdě. Vyšel na ulici a elektronickým automatickým klíčem za sebou zavřel vrata garáže. Otcova vila sice ležela na kraji Přímostí, ale i tak měl před sebou pořádný kus cesty. Stmívalo se a v mrazivém vzduchu poletoval sníh. Začaly mu mrznout tváře a trochu ho pobolívaly nohy. K nádraží to byly dobré dva kilometry. Ztracený otec!

Konečně stál před motorestem U Tří koní. Stiskl kliku, otevřel dveře a vstoupil.

5.

Člen městské rady v Přímostí Vilém Košátka sáhl do kapsy a vytáhl mrkev. Uhryzl kus a pak se rozhlédl po svém obchodu. Nikomu by za nic na světě nepřiznal, že ze svého proslulého řeznictví Košátka a syn by nesnědl dobrovolně nic. Jeho postoj však nevycházel z humanistické filozofie. Už proto, že netušil, co to humanismus je. Nebyl makrobiotik a zabíjených zvířat mu nikdy líto nebylo. Jeho důvody, proč jedl zeleninu, byly mnohem prozaičtější. Dobře věděl, jak jeho firma uzeniny připravuje.

„Mařeno, teď večer už moc lidí nepřijde. Pak to zavři a peníze z kasy dej mé ženě,“ oznámil tlusté a věčně nabručené prodavačce. „Já musím ještě něco zařídit.“

Oblékl si teplý kabát a vyrazil na ulici. K nádraží to měl pěšky alespoň půl hodiny. Mohl by jet autem, ale dostal chuť se projít. Celý den měl spoustu práce, proto si nestihl rozmyslet, co všechno tomu Dryákovic troubovi poví.

Ve skutečnosti se toho na radnici moc nestalo. Šlo o jeden prodej jisté nemovitosti. Ačkoli starosta moc dobře věděl, že se další řeznictví ve městě neuživí, prosadil, aby městská rada prodala bývalou prodejnu Jednoty konkurenci. Tohle mu Vilém Košátka nedaruje!

Když s několika podnikateli zakládal před časem Sdružení za moderní Přímostí, všichni se holedbali, co pro město udělají. Proto je lidé zvolili. A teď takový podraz! Rychle si dával dohromady různé bezvýznamné události a přemýšlel, do jakého světla je postaví, aby se toho Petr Dryák chytil. Ne, moc mu toho povědět nesmí. Musí ho jenom nasměrovat. Ať se starosta zapotí. Řezník Vilém Košátka není onuce, aby s ním takhle zacházeli.

S pomstychtivým výrazem v obličeji dorazil k motorestu U Tří koní. Rukou si sklepl sníž z kabátu. Hustě sněžilo, že skoro nebylo vidět na krok. Stiskl kliku, otevřel dveře a vstoupil.

6.

Motorest U Tří koní se vyznačoval nesmazatelnou pečeti doby. V jeho případě to byla doba socialistického realismu, který charakterizovaly stoly s umakartovými deskami, broušené vázičky s umělými květinami, židle se zašlým červeným čalouněním a obrazy s rozesmátými tvářemi kolchozníků. V rohu stál výčep z chromovaného plechu a za ním majitel Alois Novák, malý, obtloustlý a zneuznaný muž, který věděl, co jsou to rány osudu. V motorestu prožil celý život. Jako kluk se tu vyučil, pak zde pracoval jako číšník, těsně před revolucí ho udělali vedoucím a nakonec motorest v rámci privatizace koupil. Přitom měl utkvělou před-

stavu, že se mu s každým krokem vzhůru na společenském žebříčku daří hůř a hůř.

Stál za výčepem a pozoroval hosty, kteří se tu sešli. Byl celkem spokojený, protože večer tu mívál prázdno. Na pivo chodívali chlapi z Přímostí do výčepu na náměstí. Venku pořádně chumelilo a nehrozilo, že by pozdní hosté rychle odešli. Navíc měl dojem, jako by ve vzduchu něco jiskřilo. Na to měl nos. Tak se to prostě někdy ve výčepu povedlo. Jeden host přišel unavený, další smutný, třetí měl vztek. A nakonec z toho byla slušná útrata. Dneska večer to vypadalo stejně.

Petr Dryák se posadil stranou k oknu. Na stůlek položil blok a tužku. Nenápadně se podíval do peněženky a s potěšením zjistil, že v ní má schovanou jako železnou zásobu tisícikorunu. Objednal koňak a spokojeně čekal. Pak se ve dveřích objevil řezník Vilém Košátko. Rukou smetl z kabátu tající vločky sněhu a pověsil ho na věšák. Petra Dryáka pozdravil kývnutím hlavy. Zamířil k výčepu, aby prohodil pár slov s majitelem motorestu. Jednak proto, že to byl budoucí volič, jednak proto, aby si Petr Dryák uvědomil, jaká veličina se uvolila věnovat mu svůj vzácný politický čas.

Jen o chvíli později se objevil Blahoň Semerád. Posadil se ke stolku vedle sloupu. Objednal si pivo, guláš a krabičku cigaret. Civěl apaticky před sebe. Cítil tlak v nohavicích a přemýšlel o pihovaté průvodčí z vlaku. Představoval si, jak ji svléká, ale jeho obrazotvornost něco rušilo. Proto se nenápadně rozhlédl kolem sebe. Přímo proti němu seděla trochu ordinérně nalíčená světlovlasá žena a do prostoru nad stolkem vypínala své pozoruhodné křivky. Pila kávu a tvářila se našťvaně. Blahoň Semerád otevřel krabičku, zapálil cigaretu a přimhouřenýma očima si ji nenápadně prohlížel.

Klement Plichta seděl vedle litinových kamen, která majitel motorestu Alois Novák pořádně naložil, když se proti očekávání dostavilo tolik hostů. Kamna se pomalu rozehrívala, ale protože to přece jen nějakou dobu trvalo, pil

Klement Plichta už druhý rum, aby se zahřál. Rozhlížel se sálem a přemýšlel, jestli by se někdo nedal pumpnout.

Lucie Svatá si zatím přimhouřenýma očima prohlížela zajímavě vypadajícího mladíka. Měla pocit, že ho zná. Určitě bude místní, jenom si ho neuměla nikam zařadit. Neomylným instinktem pochopila, že nutně potřebuje to, čím její trenér golfu tak trestuhodně opovrl. Opřela se v křesle a stáhla břicho; přitom si s nelibostí uvědomila, že zase trochu přibrala.

Původně chtěla jen vypít kávu a jet domů. Jenže tohle vypadalo nadějně. Objednala si skleničku vermutu a natočila se, aby mladíkovi poskytla co nejlepší výhled na své bujné křivky. Všimla si, že zabral. Lehce se usmála, z kabelky vylovila cigarety a zapalovač. Pak si uvědomila, že by to šlo zařídit lépe. Nenápadně vrátila zapalovač zpátky, vstala a s omluvným výrazem zamířila k jeho stolku. Předklonila se a špitla: „Neměl byste oheň?“

Mladík vstal, elegantně se uklonil a představil se. Jméno Blahoň Semerád sice neznělo zvlášť mužně, ale nijak to nesráželo jeho sebevědomí. Bez sebemenších známek ostychu odsunul židli od stolku a Lucii Svaté nabídl, aby se k němu posadila. A ještě se při zapalování cigarety bezostyšně otřel hřbetem ruky o okraj jejího výstřihu.

Klement Plichta mávl rukou na majitele motorestu a objednal si třetí rum. Ukázal na předkloněnou Lucii Svatou a zálibně dodal: „Pěkná...“

„Nechte si zajít chuť, pane,“ usmál se Alois Novák. „Zase velkej?“

„Jo. Proč si mám nechat zajít chuť? Je drahá?“

„Je to ještě horší. Chodí zadarmo. Jenže je vybíravá.“

„To chcete říct, že já nevypadám dobře?“ opáčil Klement Plichta. Baculatou rukou si v usměvavém obličejí urovnal zlaté brýle a povzdechl si, až mu kulaté břicho poskočilo. V padesáti letech mohl těžko vypadat lépe.

Vilém Košátko se usadil u stolku proti Petru Dryákovi.

Významně se optal, co pije, a počkal, až mu také objedná koňak. Trochu upil, mlaskl a pak začal tlumeně vyprávět o poměrech na přímostské radnici. Jenže se nedostal daleko. Petr Dryák ho přerušil a začal se vyptávat.

Vilém Košátko se zamračil, protože zjistil, že jeho hostitel toho ví víc, než by bylo záhodno. Na schůzku přišel, aby toho mladého troubu poštvál proti starostovi, jenže Petr Dryák byl informovaný i o prohřešcích řezníkových. Především o výstavbě požární zbrojnice, v níž neměl Vilém Košátko ani trochu čisté svědomí. Měl pocit, že padl do pasti. To všechno určitě zorganizoval starosta a nakonec se bude v Hlasu Vysočiny psát o Vilému Košátkovi místo o těch ostatních lumpech.

„Tak podívejte,“ řekl přísně řezník. „V politice se intrikovalo vždycky. Nesmíte přece věřit všemu, co vám někdo napovídá. Jisté je, že někteří, a nebudu jmenovat, vedou město od desíti k pěti. Politickou krizi přece musíte vidět i vy. Přestaňte se hrabat v prkotinách a odpovězte si na to, co je teď nejdůležitější. Blíží se volby. Měli by vést město ti samí lidé, kteří ho dovedli až tam, kde je teď?“

„Je to i vaše odpovědnost,“ namítl zaujatě Petr Dryák. Něco si zuřivě psal do zápisníku. To řezníka Viléma Košátka znervóznělo ještě víc. Vykřikl: „Já se ale od nich distancuji!“

„Takže už nebudete kandidovat?“

„Samozřejmě budu,“ opáčil. V tu chvíli dostal spásný nápad, jak se z toho vykrotit. Starosta mu sice místo na kandidátce Sdružení za moderní Přímosti ještě nenabídl, ale určitě to udělá. Možná hodně rychle, pokud by se dozvěděl, že Vilém Košátko pošilhává po jiném politickém uskupeení. Nasadil proto tajemnou masku, dal si dlaň k ústům a zašeptal: „Budu kandidovat, ale za někoho jiného.“

„Za koho?“ vybafl Petr Dryák.

„To je zatím tajemství,“ opáčil řezník tajuplně a dopil skleničku. Otočil se na majitele motorestu a objednal si další koňak.

Blahoň Semerád zatím vyprávěl Lucii Svaté o sobě, o svém působení na univerzitě a o výchově mládeže vůbec. Rozohnil se, jak měl ve zvyku, a pochopil, že bude muset něco udělat. Ale než si rozmyslel, co vlastně, ucítil pod stolem ženskou ruku. Překvapeně se zarazil a zkoumavě se na Lucii podíval. Jenže nebylo co dodat. Chtěl ji a ona si právě ověřila, že je zbytečné otálet. Tiše řekla: „Přijď za minutku za mnou.“ Pak vstala, sebrala kabelku a vyšla ven.

Blahoň Semerád dopil pivo, chvíli přemýšlel, jestli už má zaplatit, ale pak si řekl, že by tím na sebe zbytečně upozornil. Vyšel na chodbu a rozhlížel se. Lucie Svatá nikde nebyla. Nahlédl i na dámské toalety, ale nic. Už si skoro myslel, že si z něho vystřelila, když oknem zahlédl bliknutí reflektorů. Vyšel před motorest. Seděla na parkovišti ve svém tmavém audi. Protože mráz zesílil a stále sněžilo, rychle přeběhl k otevřeným dvířkám automobilu a vklouzl dovnitř.

Lucie Svatá čekala. Byla polosvlečená a drkotala zuby. „Dělej,“ zaprosila. „Je hrozná zima!“

Blahoň Semerád poslechl a vehementně se činil. Přesně v tu chvíli zaparkovala vedle nich omláčená zelená dodávka místní stavební firmy. Z ní vystoupil údržbář Mikuláš Kamrnožka a ze sedadla vedle řidiče sebral těžkou kabelu s nářadím. Pobaveně postál u černého audi a chvíli se díval dovnitř. Divil se, co všechno se dá v tak malém prostoru dělat. Pak pro sebe zabručel, že kdyby ti mladí lezli celý den pod kotly a utahovali ventily, tak by je roupy přešly. Zamířil k motorestu U Tří koní, stiskl kliku, otevřel dveře a vstoupil.

7.

„To je dost, že jdeš,“ uvítal údržbáře majitel podniku Alois Novák. „Kotel už zase kape. Myslel jsem, že jsi zapomněl.“

„Měl jsem práci v Lipůvce,“ odpověděl žoviálně Miku-

láš Kamrnožka a hodil těžkou kabelu na podlahu. „Dej mi napít, je svinská zima.“

Politická diskuze mezi Petrem Dryákem a řezníkem Vilémem Košátkem se zatím zvrhla v rozhořčenou hádku.

„Co vlastně to vaše slavné Sdružení za moderní Přímostí udělalo?“ rozčiloval se Petr Dryák. „Nic! A stejné nic uděláte, když změníte stranu. Když chybějí myšlenky, je jedno, jakou stranickou legitimaci nosíte.“

Vilém Košátko zrudl a napadlo ho, že by měl dát tomu mladému drzounovi pár facek. Jenže starý Dryák by mu to neodpustil. Bylo to k vzteku, ale řezník se musel držet zpátky. Starému Dryákovi totiž patřil kromě jiných nemovitostí i nejlepší dům na náměstí, kde měla firma Košátko a syn pronajatý obchod.

„Vy mladý jste všichni strašně chytrý,“ zabručel proto zlostně a obrátil do sebe další skleničku koňaku. „Chtěl bych vás vidět, kdybyste dělal politiku. Jenom žvanit do novin, to umí každý. Ale mít odpovědnost...“

„Co jste to řekl?“ zařval Petr Dryák a vyskočil ze židle. Vilém Košátko se příkrčil, protože měl dojem, že ho začne bít.

„Já?“ špitl řezník omluvně. „Jen jsem řekl, že byste si to měl nejdřív v politice zkusit, než začnete někoho urážet.“

„Politika...“ opakoval omámeně Petr Dryák. „To je ono!“ Pak se obrátil na majitele motorestu a křikl: „Ještě jeden koňak. A pro všechny!“

V sále byl v tu chvíli kromě nich dvou a Aloise Nováka jen Klement Plichta. Seděl pořád na svém místě u rozpálených litinových kamen a potil se.

Mikuláš Kamrnožka odešel pracovat. Na pánských toaletách opravoval kapající ventil kotle. Pak uslyšel vrznutí dveří a za jeho zády se objevil černovlasý mladík, kterého před chvílí pozoroval v automobilu.

„Že na to máte chuť...“, zabručel místo pozdravu. „V takovém mraze.“

Blahoň Semerád se ušklíbl a pokrčil rameny. Co taky po-